

A világ legnagyobb operaháza

Sencsen, Guangdong tartomány, Kína

Sencsen modern, 12 és fél millió lakosú metropolisz Kelet-Kínában, amely Hongkongot összeköti Kínával. A világ egyik legdinamikusabban fejlődő metropoliszában egyik komplexum épül a másik után. A város önkormányzata 2020 januárjában hirdetett pályázatot a Sencsen Operaház komplexum megtervezésére. A pályázati kiírás a résztvevőket egy „világklasszis kultúrpalota” tervezésére kérte fel, amely központi eleme lesz a város tíz nagy kulturális létesítményt tartalmazó, nagyszabású fejlesztési tervének. A pályázaton magyar építészirodák is sikerrel szerepeltek.

A kiírás szerint a tengerpartra megálmodott és a régió jelképének szánt, 220 000 négyzetméteres központ az évtized egyik legnagyobb kulturális beruházása, része a sencseni „Új korszak tíz nagy kulturális létesítménye” elnevezésű fejlesztési tervnek. Az operaház az új kulturális központ legfontosabb eleme, szerepe az, hogy világszínvonalú művészeti centrumként és nemzetközi találkozóhelyként minőségi kultúrát és pezsgést hozzon a kínai város életébe, egyúttal Sencsen új szimbólumává váljon.

A kiírás szerint a építésztervezőktől azt várták el, hogy a Kínát Hongkonggal összekötő Shenzhen Bay Bridge közvetlen közelében kijelölt 17,5 hektáros tengerparti területre tervezzék meg a Sencsen Opera gigantikus épületegyüttesét. A komplexumban egy 2300 férőhelyes nagy operaházat, egy 1800 férőhelyes hangversenytermet, egy 800 fős operettszínházat és egy 400 fős multifunkcionális stúdiószínházat kellett elhelyezni, illetve a kiállítószobáknak és egyéb rendezvényeknek otthont adó közszolgálati és kulturális teret (23 000 m²), garázst és díszletgyártó üzemházat (55 000 m²). A fejlesztés és a pályázat része egy kiszolgáló helyiségeket magában foglaló épület (52 000 m²), valamint egy önálló művészeti szalon épület (3000 m²) kialakítása.

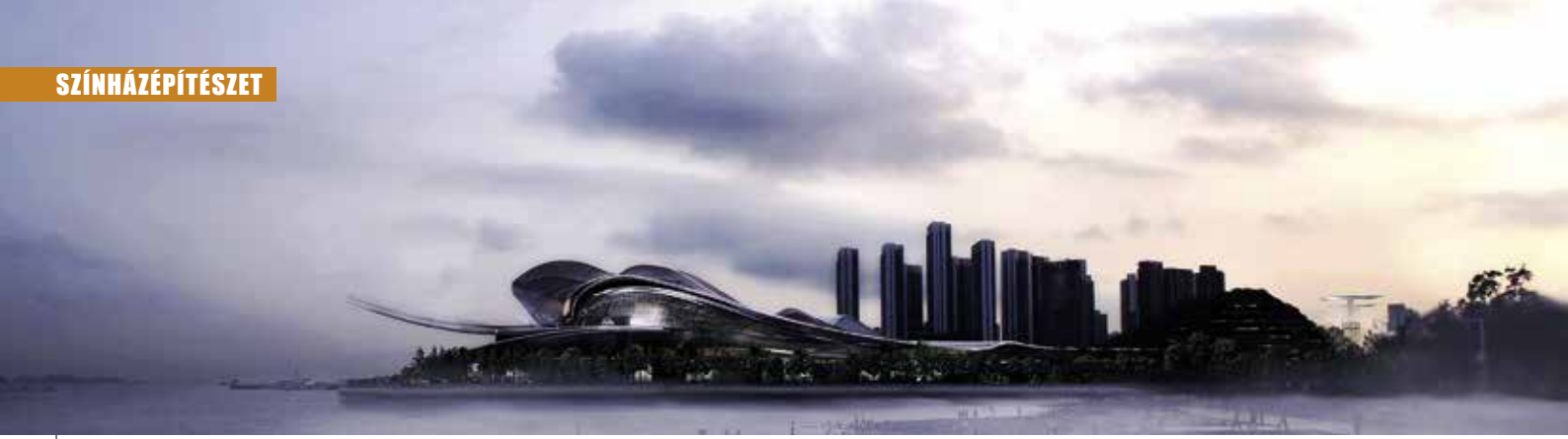
A nemzetközi tervpályázat volumenét és színvonalát jól érzékelteti, hogy többek közt olyan iko-

Jean Nouvel díjnyertes Operaháza a tenger felől

nikus építész irodáit hívták meg, mint az olasz Renzo Piano, a francia Jean Nouvel, a spanyol Santiago Calatrava, az amerikai Diller Scofidio + Renfro, vagy a New Yorkban dolgozó Steven Holl. A meghívottak egyenként 110 ezer angol fontban, míg a nyilvános felhívás során kiválasztottak 66 ezer fontnak megfelelő részvételi díjban részesülnek. A végső győztes 330 ezer fontos – mintegy 130 millió forint – honoráriumot kap.

Fantasztikus pályázati siker, hogy a zsűri két magyar építésziroda munkáját, a Robert Gutowski Architects és a ZDA - Zoboki Építésziroda tervét is beavagatta a legjobb pályaművek közé. A meghívott tervezőkkel együtt így összesen 20 iroda maradt versenyben és vehetett részt a kulturális komplexum koncepciótervezésben. A pályázati folyamatban ezt követően először hatra, majd háromra szűkítették a pályázók körét, ezután tették

Jean Nouvel díjnyertes Operaháza a tenger felől

A ZDA - Zoboki Építésziroda pályaműve

A ZDA - Zoboki Építésziroda tervének nézőtere

▶ közzé az összesen négy fordulóból álló nemzetközi verseny végeredményét.

A pályázat eredményét 2021 márciusában hirdették ki. A nyertes végül a *Jean Nouvel építésziroda* lett a Seneseni-öbölre néző Shekou-félszigetre tervezett „Tengeri fény” című pályázatával. Hullámzó kialakításának köszönhetően az épület a város vízparti sétányán több mint egy kilométeres

szakaszon nyúlik majd el, és ily módon kecsesen illeszkedik a környezetbe. A három oldalán vízzel szegélyezett komplexum vibráló hatású külső teraszokkal élénkíti a környezetét.

A díjnyertes terv építészeti elmondják, hogy az operaház nézőtere a hozzá vezető tágas előcsarnokon keresztül látható lesz. Az opera közönségszolgálati terei a tengerre néző teraszokra nyílnak.

Ez az átláthatóság a Kínai-tenger szomszédságában még jobban összekapcsolja az épületet a tengerparti háttérrel. Tovább segíti az épület összekapcsolását a környező vízzel, hogy a belsőépítészeti terv színjátékos anyagokat, például gyöngyházat kíván használni. A gyöngyház – ez a szivárvány színeiben játszó, selymesen csillogó anyag, ami nedvesnek látszik, pedig száraz – az operaház nézőterén kiemeli az erkélyek görbületeit, illetve a falak akusztikai geometriáját. Ilyen szivárványszínekben ragyogó anyagokat alkalmaznak majd a főbejárat előcsarnokában is.

A stúdió szerint az építészeti terv határozott szándéka, hogy a környező vízzel, a tengerrel kapcsolatot hozzon létre, hangsúlyozza a halásztelepülésből kifejlődött város történetét és élettel töltsen meg a sétányt. Az Operaház ékes díszes lesz a lágyan hullámzó tető.

„Senesen mindig is harmóniában élt a Dél-kínai-tengerrel” – mondta Nouvel. „Az operaház üdvözli és magába foglalja a tengert. Összekapcsolódva egymást fogják támogatni. A gyöngyházfényű anyag csillogó fehér visszatükröződései kihasználva a beton költészeté válik ott, ahol a tenger és az operaház nézőtere és koncerttermei találkoznak.”

A két magyar építésziroda nagy sikerrel szerepelt a pályázaton. A Robert Gutowski Architects pályázata is a legjobb tervek között versenyzett világhírű építészirodával. A pályaművükről és egyedi tapasztalatairól Gutowski Robert építész részletesen beszámolt az Építészfórumnak.¹ Az általa vezetett építésziroda tapasztalt versenyzőnek számít, hiszen már többször is eredményesen vett részt nemzetközi tervpályázatokon.

Gutowski az interjúban elmondta: „Újra és újra megtapasztaljuk, hogy a világot valójában nem ismerjük igazán. Kína varázslatos művészete, tradicionális festészete és kortárs digitalizációja egyaránt elképesztően inspirálóak. A globalizáció túlsordulása mögött is egy végtelenül izgalmas kultúra sejlik fel. Túl gyorsan történik minden, de ez is az emberi civilizációnk szerves része. (...) Mi egy üzenetet fogalmaztunk meg: *Valódi ünnepet szerettünk volna!* A város egyértelműen egy emblemikus operaházat remélt. (...) Szerettem volna feszegetni a határokat, ezért az auditoriummal több ponton kockáztattunk. A legnagyobb

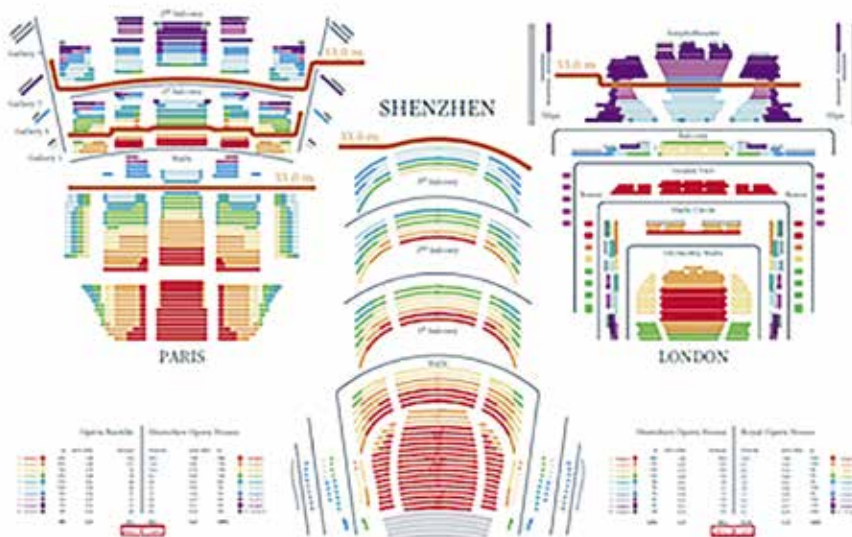
A Robert Gutowski Architects pályaműve

kihívás számunkra a tradicionális opera szerkesztésének megújítása volt. Tudatosan belementünk egy újítási kísérletbe, hogyan lehet feloldani a nézőszám-növelési igény, a színpadtól való távolság és a térben elhelyezkedő egyes székcsoportok akusztikai élményének egyenetlensége között húzóód feszültséget; vagyis megoldható-e, hogy magasabb nézőszám ellenére is közelebb ülhessünk a színpadhoz, mindezt oly módon, hogy soha nem „látott” akusztikai egyenetlenséget és teljességérzetet biztosítsunk. (...) A patkó formában elhelyezkedő galériák széksorainak számát büntetlenül nem tudjuk növelni.”

Az erkélyek számának növelésével a nézők túl magasra és nagyon messze kerülnek a színpadtól. „Nem véletlenül alakult ki a tradicionális szerkesztésben, hogy a galériák relatíve kevés székkal bírnak, és a hiányzó létszámot a legfelsőn régen állóhelyekkel pótolták. Ezek egyébként nem rossz helyek, de kétségtelen, hogy aránytalanul

A Robert Gutowski Architects tervének nézőtere

A párizsi és londoni operaházak nézőtereinek összehasonlítása a Gutowski tervezte nézőtérrrel

eltávolodnak a színpadtól, és a magasság erősen leronthatja az élményt. (...) Erre a problémára törekedtünk megtalálni az újítást, amelyben éppen a koncertteremmel felhalmozott tudásbázisunk segített. A tapasztalt akusztikusok szemében mindez alkímiának tűnhet, azonban már az első modellkísérletek és teremakusztikai szimulációk visszaigazolták elvárásainkat. (...) Most készítjük elő, hogy a publikációk révén elsősgünköt rögzíthessük. Az operaházi patkó négyszáz éve töretlenül apró lépésekkel fejlődik, mégis nagy utat járt be Palladiótól a Snøhettaig. A koncepciónk egy újabb láncszem lehet a fejlődésben.”

1 „Valódi ünnepet szeretnénk volna!” – Gutowski Robert a Sencsen Operaház tervpályázatáról. www.epiteszforum.hu/emberek/intertju, 2021.04.01.